

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

juducând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2020, în cauza penală în privința lui

*Celpan Teodor xxxxxx, născut la
xxxxxxxxxx.*

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 11.08.2016 – 08.11.2017;

Instanța de apel: 02.12.2019 – 11.03.2020;

Instanța de recurs: 03.06.2020– 10.11.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 08.11.2017, Celpan Teodor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 2 ani.

A fost admisă acțiunea civilă parțial și s-a încasat din contul lui Celpan Teodor în beneficiul lui Cucoara Ion suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 500 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest cerința privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a reținut că, Celpan Teodor, la data de 19 iunie 2016, afându-se în apartamentul nr. 66 "A" amplasat în mun. Chișinău str. xxxx acționând în scopul însușirii prin escrocherie a banilor în sumă de 1000 lei de la Cucoara Ion, sub pretextul transmiterii în chirie a apartamentului nr. 66 "A" amplasat în mun. Chișinău str. xxxxxxxxx contra sumei de 1500 lei lunar, având înțelegerea ca perioada de chirie a apartamentului să înceapă

a decurge de la data de 01 iulie 2016, prin înșelăciune și abuz de încredere a obținut de la Cucoara Ion, bani în sumă de 1000 lei ca avans pentru transmiterea în chirie a apartamentului.

În continuare, Celpan Teodor la data de 25 iunie 2016, aflându-se în apartamentul nr. 66 "A", amplasat în mun. Chișinău str. xxxxx a transmis în chirie apartamentul nominalizat lui Abuzearova Anna contra sumei de 1200 lei lunar, astfel nerespectându-și obligațiunile asumate față de Cucoara Ion, iar banii însușiți de la ultimul nu i-a restituit, astfel cauzând părții vătămate Cucoara Ion xxxxxx un prejudiciu material considerabil.

Acțiunile lui Celpan Teodor au fost încadrate după semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, individualizate prin „escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere acțiuni săvârșite în proporții considerabile”.

3. *Sentința a fost atacată* cu apeluri de către inculpatul Celpan Teodor care a solicitat admiterea cererii de apel pe motiv că examinarea cauzei a avut în lipsa sa. Nu a primit careva citații, având în vedere că în acea perioada locuia în r-nul xxxx. Consideră că i-a fost încălcat dreptul la apărare, instanța de judecată a apreciat incorect probatoriul și a aplicat o pedeapsă prea aspră. Prejudiciul cauzat părților vătămate a fost recuperat integral. La întreținere are doi copii minori. Își recunoaște integral vinovăția și solicită aplicarea unei pedepse non privative de libertate și prevederile art.364¹ Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2020 a fost respins apelul inculpatului Celpan Teodor, ca fiind depus peste termen.

4.1 *Instanța de apel a statuat că:* sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 08.11.2017, a fost atacată cu apel de către inculpatul Celpan Teodor, la data de 19.11.2019, prin intermediul oficiului poștal.

Instanța de apel a menționat, că din materialele cauzei, rezultă că inculpatul Celpan Teodor fiind citat legal de nenumărate ori la ședința de judecată, inclusiv și cu dispunerea aducerii silite, la ședințele de judecată nu s-a prezentat, eschivându-se de la judecată, fapt confirmat și prin rapoartele colaboratorilor IP Hîncești din 13.03.2017, iar în baza încheierii judecătorești Botanica, mun. Chișinău din 15.03.2017 de anunțare a inculpatului în căutare, în privința lui Celpan Teodor a fost intentat dosarul de căutare nr.2017420226, de aceea, aplicând prevederile art. 231 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, prima instanță a decis examinarea cauzei penale în lipsa inculpatului Celpan Teodor.

În ședința Curții de Apel Chișinău, inculpatul Celpan Teodor a declarat că, pe data de 11 iunie 2019 a fost reținut și atunci a aflat despre

sentință, însă apelul l-a depus în luna noiembrie, fapt ce denotă în consecință că inculpatul a cunoscut despre existența sentinței din 08.11.2017 din momentul reținerii, însă a înaintat cerere de apel, după 15 zile, în interiorul căruia inculpatul urma să declare apel împotriva sentinței de condamnare.

Instanța de apel a constatat că apelul declarat de inculpatul Celpan Teodor, nu poate fi repus în termen, întrucât acesta nici nu a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, mai mult ca atât, în cadrul ședinței de judecată în Curtea de Apel Chișinău nu au fost elucidate careva motivele prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, or, în cererea de apel lipsesc careva motive întemeiate în vederea circumstanțelor de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel (calamitate naturală, accident, boală, etc.)

Instanța de apel a reiterat că prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care inter alia prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. În cele din urmă, se notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (a se vedea în acest sens, *Varnima Corporation International S.A. contra Greciei*, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; *Ben Naceur contra Franței*, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; *Wynen contra Belgiei*, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

Instanța de apel a reținut că în speța discutată termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Celpan Teodor, din circumstanțe care sunt imputabile inculpatului și nicidecum instanței de judecată. În conformitate cu recomandările oferite de Plenul Curții Supreme de Justiție în pct. 14/1 din Hotărârea nr. 10 din 24 decembrie 2010 „Pentru modificarea și completarea Hotărâri Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „ Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel” în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, întrucât instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului prin care invocând incidența pct. 6 a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală a solicitat casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.*

5.1 În susținerea recursului avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului a invocat că inculpatul nu a primit copia sentinței de aceia consideră că apelul a fost depus în termen.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Din textul recursului, Colegiul penal constată, că recurentul a indicat temeiul pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și anume incidența *pct. 6)*, potrivit căruia, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În speță, Colegiul penal constată că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală potrivit cărora, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Lecturând materialele cauzei, în raport cu solicitările recurentului, argumentarea expusă de către instanța de apel în decizia emisă și

temeiurile invocate de către recurent, Colegiul penal conchide că respectivele temeiuri nu sunt incidente speței întrucât instanța de apel nu a judecat fondul cauzei, dar a constatat depunerea tardivă a apelului, argumentându-și poziția corespunzător.

Cu toate acestea, reieșind din alegerile recurentului, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt neîntemeiate, deoarece, *inculpatul Celpan Teodor fiind citat legal de nenumărate ori la ședința de judecată, inclusiv și cu dispunerea aducerii silite, la ședințele de judecată nu s-a prezentat, eschivându-se de la judecată, fapt confirmat și prin rapoartele colaboratorilor IP Hîncești din 13.03.2017, iar în baza încheierii judecătorești Botanica, mun. Chișinău din 15.03.2017 de anunțare a inculpatului în căutare, în privința lui Celpan Teodor a fost intentat dosarul de căutare nr.2017420226, de aceea, aplicând prevederile art. 231 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, din care motiv, prima instanță a decis examinarea cauzei penale în lipsa inculpatului Celpan Teodor.*

Totodată, se constată că, interesele inculpatului au fost apărate în prima instanță de către avocatul Sandu Daniela, care a fost prezentă la pronunțarea deciziei, iar conform recipisei depuse la dosar se atestă că sentința Judecătorei Chișinău (sediul Central) din 08 noiembrie 2017, respectiv fiindu-i cunoscută soluția pe caz.

Prin urmare, se reține că, inculpatului i-a realizat apărarea Sandu Daniela și aceasta a primit sentința motivată la data de 08 noiembrie 2017.

De asemenea, mai reține că, în ședința Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2019 (f.d.178), inculpatul Celpan Teodor fiind audiat a declarat că, pe data de 11 iunie 2019 a fost reținut și atunci a aflat despre sentință.

Însă, în pofida faptului că făcut cunoștință cu sentința la 11 martie 2019, apelul l-a depus în luna noiembrie, fapt ce denotă în consecință că inculpatul a cunoscut despre existența sentinței din 08.11.2017 din momentul reținerii, nu și-au exercitat dreptul legal de a ataca actul de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege, însă a înaintat cerere de apel, după 15 zile, în interiorul căruia inculpatul urma să declare apel împotriva sentinței de condamnare.

Astfel, instanța de apel a reținut încălcarea termenelor prevăzute la art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, iar potrivit prevederilor art. 403 alin.(1), art. 404 alin.(1) Cod de procedură penală care expres indică la imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului declarat de inculpatul Celpan Teodor care a depus apel la data de 19.11.2019.

În context, instanța de apel a mai constatat că apelul declarat de inculpatul Celpan Teodor nu poate fi repus în termen, întrucât acesta nici

nu a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, mai mult ca atât, în cadrul ședinței de judecată în Curtea de Apel Chișinău nu au fost elucidate careva motivele prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, or, în cererea de apel ne fiind invocate careva motive întemeiate în vederea circumstanțelor de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel.

În acest context, instanța de recurs ordinar respinge argumentul recurentului precum că, *instanța de apel neîntemeiat a respins apelul ca fiind tardiv, deoarece inculpatul nu a primit copia sentinței, astfel consideră că apelul inculpatului a fost depus în termen*, deoarece instanța de apel just a reținut faptul că nu au existat temeieri pentru repunerea în termen a apelului pentru judecarea în fond, întrucât inculpatului i-a realizat apărarea Sandu Daniela și aceasta a primit sentința motivată la data de 08 noiembrie 2017, totodată, chiar și în cazul precum a declarat inculpatul a cunoscut sentință în ziua reținerii, adică la data de 11 iunie 2019 însă a depus cerere de apel abia la 19.11.2019, astfel potrivit legii, la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac, iar părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării.

Reieșind din aceste raționamente instanța de recurs susține poziția instanței de apel cu privire la faptul că, *apelantul nu a invocat careva motive ce a condiționat omiterea termenului de atac și că termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Celpan Teodor, din circumstanțe care sunt imputabile părții, astfel că repunerea apelului în termen, de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești*, or în accepțiunea CtEDO (Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.

De asemenea Colegiul penal cu referire la critica recurentului potrivit căruia *a solicitat aplicarea unei pedepse în privința lui Celpan Teodor non privative de libertate cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, invocând că cauza a fost examinată în lipsa inculpatului*, menționează că nu poate constitui obiect de examinare în ordine de recurs întrucât instanța de apel la fel nu sa expus asupra acestei chestiuni, respingând apelul la etapa constatării tardivității acestuia.

În sensul dat se notează faptul că prin decizia instanței de apel, a fost respins apelul inculpatului, ca depus peste termen.

Prin urmare la etapa judecării apelului, instanța nu sa implicat în

constatările primei instanțe nefiind agravată situația inculpatului.

Astfel, examinarea deciziei instanței de apel urmează a fi privită doar prin prisma motivării cu privire la omiterea termenului de declarare a apelului.

Cercetând alegațiile recurentului în raport cu constatările instanței de apel, Colegiul penal apreciază că respectiva instanță corect a judecat cauza, iar careva erori nu au fost stabilite.

Raportând situația dată la prevederile art. 402 alin. (1) și 231 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel corect a stabilit că apelul inculpatului a fost declarat cu omiterea termenului legal prevăzut.

Sanțiunea decăderii din motivul expirării termenului de apel, a fost constatată de instanța de apel prin materialele cauzei.

Legea prevede repunerea în termen a apelului, ca un mijloc procesual prin care poate fi eliminat principiul tardivității exercitării apelului, în cazul în care titularul apelului invocă motive întemeiate privind întârzierea declarării apelului împotriva sentinței, însă la caz instanța de apel a stabilit că apelantul nu a adus motive întemeiate ce ar justifica depunerea apelului în afara termenului legal.

Colegiul penal analizând decizia atacată prin prisma art. 340 Cod de procedură penală, coroborat cu art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel că, în respectiva cauză se consideră că inculpatul au luat cunoștință de conținutul hotărârii la data pronunțării, astfel încât, de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Totodată, este cert faptul că inculpatul în cererea de apel declarată împotriva sentinței, nu a solicitat repunerea în termen, și nu a expus argumente justificative în vederea motivării termenului omis, or, repunerea apelului în termen, de către instanță de apel, în lipsa motivelor întemeiate, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție, fapt care poate aduce atingere principiilor securității raporturilor juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat atât cu referire la partea apărării cât și acuzării.

Având în vedere că instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei și legalității sentinței, din aceste puncte de vedere, nu există temei nici pentru instanța de recurs de a se expune

asupra argumentelor cu referire la vinovăția și pedeapsa stabilită inculpaților.

În concluzie, instanța de recurs reține, că hotărârea instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este legală și motivată iar criticile din recursul ordinar declarat de către avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului, fiind vădit neîntemeiate, respectiv acesta urmând a fi respins ca inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2020, în cauza penală în privința lui *Celpan Teodor xxxxxx*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 decembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena